

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การกระจายตัวและการหาลักษณะเฉพาะเชิงโมเลกุลด้วยเทคนิคอาร์เอพีดีของสาหร่ายสกุล *Cladophora* และ *Microspora* ในลุ่มน้ำน่านตอนบน

ผู้เขียน นายสุรเชษฐ์ ภิมาลย์

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ ตระัยไชยาพร

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.อภิรดี หงส์ทอง

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาการกระจายตัวและหาลักษณะเฉพาะเชิงโมเลกุลด้วยเทคนิคอาร์เอพีดีของสาหร่ายสกุล *Cladophora* และ *Microspora* ในลุ่มน้ำน่านตอนบน โดยเก็บตัวอย่างสาหร่ายและบันทึกข้อมูลสภาพแวดล้อมบริเวณที่พบสาหร่ายเดือนละ 2 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงมีนาคม 2551 จากจุดเก็บตัวอย่าง 5 จุดสำรวจ อยู่ในลำน้ำน่าน 3 จุด และอีก 2 จุดสำรวจอยู่ในลำน้ำยาว และห้วยน้ำยาว พบว่าสาหร่ายสกุล *Cladophora* และ *Microspora* ต่างมีรูปแบบการกระจายตัวในลำน้ำที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ สาหร่ายสกุล *Cladophora* พบกระจายตัวอยู่ในบริเวณที่มีความลึกของลำน้ำไม่มากนักโดยส่วนมากจะอยู่ที่ความลึกน้อยกว่า 0.5 เมตร และเป็นบริเวณที่กระแสน้ำไหลค่อนข้างเร็ว ส่วนสาหร่ายสกุล *Microspora* นั้นพบกระจายตัวอยู่ในบริเวณที่มีความลึกของน้ำมากกว่าบริเวณที่พบ *Cladophora* และกระแสน้ำไหลไม่เร็วมากนัก ปัจจัยแวดล้อมบริเวณที่พบ *Cladophora* และ *Microspora* พบว่า ความลึกของลำน้ำมีค่า 0.23 – 0.61 เมตร ความเร็วกระแสน้ำ 0.44 – 1.22 เมตร/วินาที อุณหภูมิ น้ำ 19.8 – 27.1 องศาเซลเซียส พีเอช 7.00 – 8.58 ค่าความเป็นด่าง 62 – 171 มิลลิกรัม/ลิตร ค่าการนำไฟฟ้า 260 – 347 ไมโครซีเมนต์/เซนติเมตร ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำ 6.0 – 11.1 มิลลิกรัม/ลิตร แอมโมเนียไนโตรเจน 0.39 – 75.53 ไมโครกรัม/ลิตร ไนเตรทไนโตรเจน 50.67 – 887.51 ไมโครกรัม/ลิตร และออร์โธฟอสเฟต 50.45 – 346.99 ไมโครกรัม/ลิตร

เบื้องต้นได้จำแนกสาหร่ายโดยใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยาก่อนสกัดดีเอ็นเอพบว่าสาหร่ายมีความแตกต่างกันทางด้านสัณฐานวิทยาสามารถจำแนกเป็น 7 ชนิดประกอบด้วย *Cladophora* 3 ชนิด และ *Microspora* 4 ชนิด นำมาหาลักษณะเฉพาะเชิงโมเลกุลด้วยเทคนิคอาร์เอพีดี เมื่อทำการเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอด้วยวิธีพีซีอาร์ แล้วใช้ไพรเมอร์แบบสุ่มพบว่ามียู 3 ไพรเมอร์ คือ OPA-09, OPN-03, และ OPN-09 ให้แถบดีเอ็นเอที่สามารถแยกความแตกต่างของสาหร่ายสกุล *Cladophora* และ *Microspora* ดังกล่าวได้

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a decorative tusk-like element above its head. The elephant is surrounded by a circular border containing the text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964'. Above the elephant, there is a sunburst or flame-like symbol. The Thai text 'มหาวิทยาลัยเชียงใหม่' is written around the top inner edge of the circle, and 'อ ต ต' is at the top center.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Distribution and Molecular Characterization of *Cladophora* and *Microspora* in Upper Nan Watershed Using RAPD Technique

Author Mr.Surachet Pimal

Degree Master of Science (Biology)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Siripen Traichaiyaporn Chairperson

Lect. Dr. Apiradee Hongsthong Member

Abstract

Distribution and Molecular Characterization of *Cladophora* and *Microspora* in Upper Nan Watershed Using RAPD Technique were studied. Collection of *Cladophora*, *Microspora* and monitoring of environmental factors were conducted twice a month (during January – March 2008) from 5 sampling sites. Three sampling sites were in Nan River and 2 sampling sites were in Huay Nam Yao and Nam Yao. The result showed that *Cladophora* and *Microspora* had different distribution patterns. *Cladophora* was dominant in shallow area which the depth did not exceed 0.5 meter with high flow rate. While *Microspora* was dominant in the deeper area more than 0.5 meter in depth with low flow rate. Environmental factors were as follow : depth 0.23 – 0.61 m, water velocity 0.44 – 1.22 m/s, water temperature 19.8 – 27.1 °C, pH 7.00 – 8.58, alkalinity 62 – 171 mg/l, conductivity 260 – 347 μS/cm, dissolved oxygen 6.0 – 11.1 mg./l, NH₃-N 0.39 – 75.53 μg/l, NO₃-N 50.67 – 887.51 μg/l and PO₄-P 50.45 – 346.99 μg/l. *Cladophora* and *Microspora* were firstly isolated by morphological characteristics which could be isolated to be 3 species of *Cladophora* and 4 species of *Microspora*. Molecular characteristic using RAPD technique could identify the algae to be 3 species of *Cladophora* and 4 species of *Microspora* by primer OPA-09, OPN-03, and OPN-09.